

ÜLEMAAILMSE EESTI KESKNÕUKOGU / ESTONIAN WORLD COUNCIL

SUURPÕGENEMINE 1944

„ MINNA EI TAHA KUID JÄÄDA EI SAA „

80 AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE ÜLE MAAILMA

Armsad Eesti sõbrad võõrsil ja kodu Eestis,

Minu nimi on Kristi Vuht Allpere. Olen suurpõgenemise laps, sündinud sõja aegses Pärnus.

Umbes 80,000 Eestlast põgenesid kommunistliku terrori eest. Kuigi kõigil on enam vähem ühine saatus, on siiski igal põgenejal oma lugu. Jagan siin väikese loo, mis võiks olla ka teie kõikide lugu.

„ Minu pere oli osa grupp Pärnakaid kes kogunesid kiirelt sell öhtul paksu talve riietuses, pisilapsed süles, pambud käes. Peidsid end veoauto kastis vaikuses. Oli külm, oli pime. Tee viis Pärnu linnast Tõstamaa poole, kus ootas metsas kaluri külas salaja ehitatud 9 meetriline paat.

Pärnu linn põles, ilus uus kaarsild hävitatud. Saksalet taganesid ja vene väed ründasid. Paat lükati merre ja suunati Gotlandi saare poole. Hädahoht oli taevas ja vees. Lennukid, allveelaevad ei andnud armu põgenik paatidele mis loksusid lainetel. „

See oli 80 aastat tagasi – „Suurpõgenemine 1944.“

Vaevalt oli perekondi keda massiline põgenemine ei mõiutanud. Neid kes olid üle maailma lajali pillutatud – tuhanded kes kaotasid oma elu – need pered kes jäid omakesi leinama. Oli suurpõgenemine, et oma elu päästa. Keegi ei läinud kergemeelselt. Jäeti maha pered, kodud, karjäärid. Minna ei tahtnud kuid jääda ei saanud.

Suurpõgenemis '44 ÜEKNi toimkond on aastaid ägaralt ja vabatahtlikult töötanud et seda tragilist osa meie rahva ajaloost meenutada ja tähistada. Nõukogude okupatiooni ajal põgenemist ei tunnustatud. Isegi salaja ei tohtinud sellest rääkida. Ka välismaal noorematele generatsioonidele peab meelde tuletama et nad hindaksid kui palju nende vanemad ja vanavanemad kannatasid et välismaal vabalt elada.

Viimase 8 aasta jooksul on suurpõgenemise toimkond korraldanud üritusi Eestis et põgenemist tähistada. Rõõmustav on teada et sel 80. aastapäeva

raames on Septembris tegevusrikkas kava ürituste ja kokkutulekutega märkides seda tähtpäeva paljudes kohtades Eestis kui ka välismaal. Nimekiri aina kasvab.

SUURPÕGENEMISE 1944 MÄLESTUSSAMMAS

Toimkonna töö on tehtud vabatahtlikute poolt, aga on siiski vaja teie majanduslikku toetust selleks suuremaks projektiks.

Meie suur, märkamisväärne saavutus, on püstitada „Suurpõgenemis 1944“ mälestussammas Pärnu linnas, mis jagab kõigile kes Pärnut külastavad või jõe ääres jalutavad meie suurpõgenemis '44 ajalugu. On pühendatud kõigile eestlastele kes põgenemises kannatasid. Mälestusmärk on väga tähendusrikkas ja väljapaistev.

Mälestusmärgi loomine, valmistamine, ja paika panemine vajab 60,000 Eurot.

Koostööd on tehtud väga vastutuleliku Pärnu linnavalitsusega, kes annab monumendile paigutamiseks maa ala. See haruldane paik asub täpselt Pärnu jõe kaldal, silla kõrval, kust lahkusid tuhanded suurte ja väikeste laevadega.

Koos linnaga, valisime väga tuntud Eesti skulptori, Elo Liivi, kelle loominguline võime on haruldane. Skulptuur saab olema sügavalt sümbolne, emotsionaalne, ja suure linnaruumi sobiv.

Nimetame seda „puudutus“ -jumalagajätt – hetk kui lahkujate näpuotsad veel jääjate näpusi puudutavad. Igatsus sõrmeotstes ja südames, ja viimane koosolemis hetk. Peopesas on näha väiksemaid ja suuremaid laevu.

Kirja juures on esialgne mälestusmärgi kavand.

Avamine on ettenähtud september 21, 2024, koos lisa üritustega. Olete väga oodatud osalema.

See suurpõgenemis mälestusmärk on esimene mida korraldavad ja pannustavad Välis Eestlased.

Annetusi saab teha kas Ülemaaimse Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) või Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides (ERKÜ) kaudu:

ÜEKN

Elektrooniliselt – <https://uekn.ee/en/suurpogenemine-1944-donation/>

Tsekiga postis – ÜEKN, c/o Liivika Koren, 311 56th St., Kenosha Wisconsin 53140, USA

ERKÜ

Elektrooniliselt - <https://www.estosite.org/donate/how-to-donate/>

**Palun panna segitusse et see on
Suurpõnemenime '44 jaoks.**

**Tsekiga posts – EANC, c/o Leelo Linask, 16 Pepperidge Rd. Monroe,
Connecticut, 06468, USA**

Teid südamest tervitades ja tänades,

Kristi Vuht Allpere

Uhke paadipõgenik Rootsi, Sept. 1944

Pärnu projekti juht.

ÜEKN Suurpõgenemis '44 toimkond.